

Marie-Sabine Roger
Van harte beterschap

vertaald uit het Frans door Martine Woudt

Niet om op te scheppen, maar toen ik een jaar of zes, zeven was had ik op het gebied van strafbare feiten al heel wat op mijn kerfstok. Tasjesroof, aanranding, afpersing...

Wat die aanranding betreft, ik had getongd met Marie-José Blanc. Ze klemde haar kaken op elkaar, ver kwam ik niet. Maar het gaat om de intentie.

De tasjesroof was zaterdag na de rugbywedstrijd: ik pikte de versnaperingen van de jongens die kleiner waren dan ik. Als ze lekker in de kleedkamers zaten gaf ik ze doodgemeedereerd een mep. Soms ontzag ik er een. Ik heb een Robin Hood-kantje.

Over die afpersing moet je mijn broer vragen. Hij haalde mij altijd als verdorven voorbeeld aan bij zijn kinderen, toen die klein waren: word niet zoals jullie oom of jullie krijgen met mij te doen. Ter verdediging kan ik zeggen dat hij niet al zijn spaargeld had hoeven dokken als hij zichzelf niets te verwijten had gehad. Om op te lichten is stroom nodig.

Ik werd 'de Schrik' genoemd. Dat vond ik super.

Ik voelde dat er een grootse toekomst voor me was weggelegd.

Destijds waren we thuis met z'n vijven en een hoopje as: mijn ouders, mijn broer en ik, opa Jean en wijlen oma Ginou.

Mijn grootouders van vaderskant waren heel stom aan hun einde gekomen toen mijn vader acht was, omdat mijn oma, die het nut van stoplichten niet zo inzag, geen voorrang had verleend.

Mijn vader was opgevoed door zijn grootouders van moederskant: opa Jean, nog heel aanwezig in de tijd waar ik het over heb, en wijlen oma Ginou, in haar urn in de garage.

Ik vond het moeilijk me voor te stellen wat hij gevoeld moest hebben toen hij op de dag van het ongeluk uit school kwam en had begrepen dat zijn ouders niet meer terug zouden komen. Op het moment zelf had hij misschien wel gedacht dat hij eindelijk alles kon doen wat hij wilde: geen draai om zijn oren meer als hij even iets stoms deed. Rustig.

Rustig, ja.

Maar als ik hem over zijn kindertijd hoorde vertellen, voelde ik wel dat sommige vormen van rust je leven gegarandeerd meer kunnen vergallen dan een stelletje regels. Dus dat lokte me niet, om wees te worden. Ik was gesteld op mijn ouders, ook al waren het ouders, met alle gebreken van dien op het gebied van autoriteit en verboden. Ik was vooral gesteld op mijn vader. Ik vond hem een kanjer, en niet alleen

vanwege zijn spierballen, die dikker waren dan bovenbenen. Hij was écht sterk. Stond heel stevig in zijn schoenen. Had uitgesproken meningen, bij gebrek aan iets anders. Een schreeuwlelijk, een driftkop, maar wel een die zat te snotteren bij bruiloften en doopplechtigheden, die mijn moeder Honneponnetje noemde en zich er niets van aantrok dat dat belachelijk klonk, en die nooit bang was om Ik hou van je tegen haar te zeggen.

Een man zoals ik beslist graag had willen worden.

Al toen ik heel klein was voelde ik de macht die hij over mensen had, door de speciale toon waarop ze tegen me zeiden: 'Ach, je vader! Je vader! Dat is me iemand!'

Hij was zozeer *iemand* dat ik me tegenover hem niemand voelde.

Ik had liever een gewonere vader gehad. Dan had het me minder moeite gekost om op eigen benen te gaan staan.

Het ergste bij dat alles is dat ik de oudste was, ik droeg de fakkel. Mijn broer werd vanzelf groot zonder iemand te hinderen, geluksvogel die hij was. Hij was de benjamin, het tweede kind. De Poulidor* van de erfelijkheid.

Ik was degene op wie de hoop gevestigd was.

Ik herinner me nog de blik van de burens, de familie en anderen. Die schuine blik die medelijdend van mijn-vaderde-held naar dat wispelturige, rottigheid uithalende snotjochie gleed. Hun sceptische, meewarige uitdrukking die stilzwijgend zei: 'Hoe kan dat nou? Dat een vent als hij zo'n kind krijgt!'

Waarschijnlijk had ik al heel jong in de gaten dat ik nooit als mijn voorbeeld zou worden en andere wegen moest inslaan om mee te tellen. Ik deed mijn best om zo irritant mogelijk te zijn, en zo inventief mogelijk in het uithalen van katten-

kwaad. Jammer genoeg was ik niet echt slecht: onder mijn gangsterlook school een schatje.

Ik had bij de maffia willen zitten, een echte rotzak willen zijn, schorriemorrie. Maar ik was maar een klein kliertje. Een doodgewoon ettertje.

En tot overmaat van ramp zei mijn vader over mij, met zijn hand op mijn schouder: 'Het is een echte apenkop, maar wel een goeie jongen. Ik weet zeker dat hij het toch ver zal schoppen.'

Waarschijnlijk was dat een manier om zijn vertrouwen te tonen.

Maar dat 'toch' klonk in mijn oren als de ergste vorm van *desondanks*.

Sindsdien is er veel water naar de zee gestroomd. En al ben ik onlangs niet meegestroomd, we kunnen wel zeggen dat het niet veel heeft gescheeld. Ze hebben me op het laatste nippertje opgevist, een paar dagen geleden, uit het midden van de Seine.

Om preciezer te zijn: twee meter van de wal, wat ruimschoots genoeg is om in het slib weg te zakken en pas weken later weer boven te komen, helemaal slap en sponzig als de stukken brood die naar de eendjes worden gegoid.

Ze hebben mijn longen leeggepompt, hier en daar gips aangebracht. Waarschijnlijk was ik van de brugpijler gesprongen. Mislukte zelfmoordpoging, een met drank overgoten avond, een overval? Ze gisten maar wat.

Ik lag in coma en had dus geen mening.

Ik werd wakker op de intensive care, zwaargewond – wat best wel allure heeft – en bewaakt door een smeris die er bezorgd uitzag. Het soort joch dat in de ogen van mijn vader waarschijnlijk gratie had gekregen, zelfs op een dag van maatschappelijke woede. Een broekie met een betrouwbaar gezicht, grote, droevige antilopenogen en een baard van twee dagen die waarschijnlijk van meerdere maanden was.

Hij leek erg van slag. Door mijn charisma, natuurlijk. Maar misschien hadden de slangen, het gasmasker en al hun

toeters en bellen om me te bewaken er ook iets mee te maken.

Het smerisje was een jeugdige halfdertiger met een zwartleren jack en een oud opschrijfboek in dezelfde kleur, met de kop van Chewbacca op de rug. Hij had mijn zoon kunnen zijn, als ik aan voortplanting had gedaan.

Toen ik mijn ogen opende, deed ik dat als een verdrinkene die met een plotselinge hap lucht weer gaat ademen. Maar ik wás ook verdrinken, of bijna, dat verklaart het waarschijnlijk.

Ik vroeg me af wat ik daar deed, met een vage angst, nog half en half verdoofd, en met de onaangename gewaarwording dat ik niet meer goed wist wat wel en niet bij mij hoorde. Een deel van mijn gedachten schoot wanhopig alle kanten op om te inventariseren hoe het ervoor stond. Verdomme, waar ben ik? Zit alles er nog op en aan? Kan ik bewegen?

Het andere deel kon zich niet losmaken van het gezicht van die onbekende kerel die over me heen gebogen stond, te dichtbij, en die zo zacht tegen me praatte dat ik bijna niets verstond. Zijn woorden leken van heel ver te komen, zijn stem was vreemd, veel te traag.

Uiteindelijk ving ik in het voorbijgaan op: ‘... enig idee wat u is overkomen? Want wij komen op het ogenblik niet verder, wat het onderzoek betreft...’

Met een blik op het zuurstofmasker voegde hij eraan toe: ‘Knikt u maar ja of nee, dat is voor dit moment genoeg. Herinnert u zich wat er is gebeurd?’

Ik bewoog mijn hoofd een beetje, nauwelijks, precies genoeg om ervoor te zorgen dat het plafond begon te draaien en het matras ging deinen. Sorry. Ik had geen idee hoe ik hier terecht was gekomen.

Hij stelde me een andere vraag, die er een tijdje over deed om zich een weg te banen. Voordat ik mijn ogen weer

sloot, gebaarde ik van niet. Nee, ik had niet geprobeerd een einde aan mijn leven te maken.

Ik ben niet suïcidaal.

De tijd zal er wel voor zorgen.

Volgens de laatste schattingen ben ik hier al een week. Ik heb niet gemerkt dat de tijd voorbijging.

Ik heb daarentegen wel gevoeld dat hij voorbijging.

Overdag slaap ik te veel, 's nachts slaap ik heel slecht, ik voel me suf van alle medicijnen, van het nietsdoen, alles loopt door elkaar in eenzelfde monotonie, maandag, dinsdag, woensdag. Ik kan me mijn duik niet herinneren, echt helemaal niet. Net zomin als het opgevist worden of mijn komst hier.

Het schijnt dat ze me hebben platgespoten omdat ik onrustig en confuus was.

Niet confuus in de zin van bedremmeld, ik ben nooit bedremmeld als ik anderen last bezorg.

Nee, *confuus*, dat wil zeggen verward, gedesoriënteerd.

Ze hebben ervoor gezorgd dat ik niet meer kon denken, kon bewegen, mezelf iets aan kon doen en de verpleging het werken lastig kon maken. Voordeel: ik was een paar dagen in nevelen gehuld – de dronkenschap van de eeuw – met het gevoel dat ik elke vijf minuten wakker werd en na elk ontwaken weer een uur of tien in slaap viel, zonder al te veel klachten.

Nu voel ik me veel meer geradbraakt. Ik heb pijn.

En als ik geen pijn meer heb, heb ik evengoed de indruk dat ik een en al spierpijn ben.

Ze hebben me her en der opengesneden om een paar fracturen te zetten en het hele zootje weer op te lappen. Ik draag meer pinnen en ijzerwaren dan een ouwe kakmadam. Mijn persoonsbewijs is de stapel röntgenfoto's die de dokters, mijn chirurg voorop, tevreden bestuderen, onderste deel wervelkolom, voorkant van het bekken, heupkop, dijbeen, scheenbeen en kuitbeen.

Bewegen is uitgesloten, nadrukkelijk verboden.

Terwijl ik zo'n type ben dat altijd ligt te draaien en te woelen om in slaap te vallen, ben ik nu gedwongen om doodstil te blijven liggen, en om het nog erger te maken ook nog op mijn rug.

Dat maakt mijn nachten lang als filosofielessen.

Ik onderga het ziekenhuisleven. Ik had erover gehoord, nu ondervind ik het zelf.

Als je hier nog maar nauwelijks binnen bent, heb je meteen zin om weer naar huis te gaan, zoals honden die aan hun riem trekken om rechtsomkeert te maken als ze bij de dierenarts komen. Ik voel me een lobbies, met zijn staart tussen zijn poten en een doffe vacht.

Ik wil mijn etensbak, mijn dekentje, mijn bot, mijn mand.

Ik wil naar huis.

Bovendien kan ik niet tegen de ziekenhuisgeurtjes.

Het ruikt niet schoon, het ruikt naar ontsmetting, naar schoonmaakmiddelen met hypocriete luchtjes om bloed en etter, ontlasting, bedongelukjes en kleine viezigheden te verhullen.

Het ruikt niet naar lekker eten (stoofpot), het ruikt naar kantinevoer. Zelfs de koffie ruikt niet lekker. Zijn geur glijdt langs de muren als een bedrieger in het donker, sluipt de gangen en de kamers in, niet openlijk, niet eerlijk, maar in

het geniep. En in het kopje geeft hij duidelijk zijn zwakheid bloot, hij is waterig zwart, onbestemde ezelpis, opgewarmd, teleurstellend.

Wat de thee betreft heb je geen keus: afschuwelijke kamille.

De dagen beginnen vroeg, om zes uur 's ochtends, waardoor je tijd genoeg hebt om daarna depri te worden. De ochtendzuster gooit met een zwaai de deur open, als een cowboy die een saloon binnenkomt, knipt de plafondlamp aan, die in mijn ogen schijnt, roept met een voor mijn slaperige oren te harde stem 'Goeiemorrrrgen!' en controleert dan, zonder af te wachten of ik wakker ben geworden (maar dat ben ik, bedankt), mijn bloeddruk en mijn temperatuur.

Ik krijg twee witte pillen waarvan ik noch de naam, noch de functie ken, vervolgens vult ze de kaart in die aan het voeteneind van mijn bed hangt, doet de verblindende tl-lamp eindelijk weer uit en vertrekt (zonder de deur achter zich dicht te doen), terwijl ze me een goeie dag wenst, maar zonder enige ironie van haar kant.

Daarna komt een van de altijd goedgehumeurde voedingsassistenten het ontbijt brengen, twee beschuitjes onder cellofaan, een vreugdeloos schaalpje vruchtenmoes, een hotelverpakking jam die vast niet veel echt fruit in zijn leven is tegengekomen en een bakje yoghurt zonder suiker.

Onveranderlijk vraagt ze, zelfs als ze me de vorige dag of de dag daarvoor al heeft gezien: 'Wat wil deze heer vanochtend?'

Hier weg, verdorie, hier weg!

'... koffie, thee, melk?'

Ze draait de luxaflex open, klopt mijn kussen op en zet het dienblad iets te ver weg, waardoor ik pijnlijke strekbewegingen moet maken die mijn chirurg me heeft verboden.